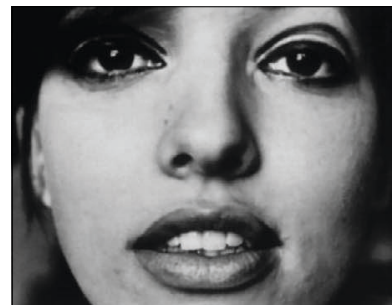

Suzannes lateral

Novelle av tannlege Per Neverlien

FORSIDEN AV BOKA «BRUKET» AV TIDENBOK FORLAG

«Har du sett tannstillingen hennes? Tannen som stikker frem?» spurte Brit Maria.

«Til hvem?» sa Sigurd. Litt forvirret. Tankene hans hadde vært andre steder.

«Til hvem? Er du aldeles blind? Jeg håper ved Gud at Kristine ikke får slik tannstilling,» sa Brit Maria, «jeg synes der er tendenser.»

«Jeg er visst ikke riktig med,» sa Sigurd. Det var noe likegyldig over tonen.

«Ja, men Herre Gud, du er da tannlege!» utbrøt Brit Maria, «du legger da vel merke til en forkrøpelt tannstilling?!»

Det ante Sigurd hva hun snakket om.

«Jeg var kanskje mer opptatt av temaet enn av utseende,» sa han omsider og pekte på TV-skjermen.

«Jaja,» sa Brit Maria snurt, «teoretisk sex har visst alltid opptatt deg.»

Det ble stille. Brit Maria reiste seg og slo av TV-en. Han glippet med øynene og munnen var halvåpen.

«Men jeg synes,» sa hun fra døråpningen og syntes han var gammelmannsekkel i ansiktet, «at du skulle være mer opptatt av at Kristine får tenene på linje! Du tror kanskje ikke det er så viktig, du, men der tar du faktisk, og det gjør du oftere og oftere, dersom du vil vite det, men der tar du faktisk feil!»

Et sted langt inne i hodet registrerte Sigurd ordene hennes, og visste, uten at det gjorde ham noe, at hun hadde rett. Det var bare det at han hele livet hadde sett på en skjev tann som en naturlig variant i mangfoldet. Når engstelige mødre eller fedre hadde kommet med sine små og lurte på en

skjev tann, en liten spalte, en emaljeflekk ... I korthet: Sigurd hadde aldri helt forstått at disse variantene skulle være av belastende, ja ødeleggende, betydning for de unges – og for så vidt foreldrenes – velferd og utvikling. Og i sitt aldrende hode var det intet annet enn forundring til det han anså som det moderne menneskets fjolleri. Hans meget yngre kone var atskillig mer oppdatert på mulige psykososiale komplikasjoner.

Kristine fikk ikke sove. Hun tente nattbordlampen. Hun tok frem det lille speilet fra nattbordskuffen. Hun vregte overleppen oppover og holdt den der med langemann på venstre hånd.

«Jeg synes Suzannes lateral gjør ansiktet spennende,» hadde pappa sagt, trengt opp i et hjørne. Kristine gjentok og gjentok ordene.

«Lateral og lateral ... kan du ikke snakke som vanlige folk!? Jeg synes den skjeve sidetannen gjør smilet forferdelig stygt,» hadde mamma sagt. «Aldeles ødeleggende!»

Kristine gjentok og gjentok ordene mens hun holdt speilet og stirret på den hvite tannrekken. Så vred hun litt på speilet og så på øynene sine. De hadde en dyp blå farge, og det hvite var – hva var det? Hun bestemte seg for antikkhvitt. Klar antikkhvitt! Det var bare den forovervregte venstre sidetannen! I et vondt øyeblikk hadde en av guttene i klassen sagt at den som skulle kysse Kristine, måtte polstre lepene sine. Kristine husket godt hvem som hadde sagt det, Anton, og det var nettopp det at det var Anton som hadde sagt det som hadde gjort så forferdelig vondt.

Kristine la speilet tilbake i skuffen, slukket lyset, og strøk pekefingeren frem og tilbake over den svakt fremstående sidetannen, inntil hun sovnet.

Skoletannlegen var av den nye generasjonen som brukte fornavn på både seg selv og andre. Ettersom Sigurd hadde besluttet at Kristine skulle delta i det offentlige tannpleieprogram, for i det minste å vise solidaritet med disse uselvstendige menneskene (som Sigurd kalte offentlig ansatte tannleger), besluttet Brit Maria å spørre skoletannlegen til råds. Det vil si: hun ville ha hennes avgjørelse i favør av sin egen.

«Hei, Kristine,» innledet tannlegen, i dag i rosa bekledning, «jeg heter Silje. Jeg hører du har en vridd tann ved siden av fortannen. Plager det deg?»

Kristine vred på hodet og så på sin mor, som nikket iherdig.

«Eller plager det Britt Maria mest?» fortsatte Silje.

«Det er Brit – Brit Maria, ikke Britt,» sa Brit Maria.

Det ble stålstreng og omsider en glimrende rettbuet tannrekke. «Som en sandstrand i ytre Lofoten,» sa reguleringstannlegen, han hadde vært på rorbuerie. Kristine hadde utviklet et tungsindig forhold til sin pappa. På mange måter hadde hun alltid forstått hva han mente når han unnlot å snakke om den skjeve sidetannen. Men hun hadde også forstått sin mamma, eller sin mammas ønske om det vellykkede. Men hun fikk et tungsindig forhold til sin mamma også. Og av en eller annen grunn, som hun ikke klarte å finne dypere ned i, kom hun med årene til å hate henne! Av pur

ondskapsfullhet pleide hun, etter at stålstrengen og fester var fjernet, å smile sitt bredeste smil direkte mot mamma, og si: «Tenner betyr alt i livet. Ikke sant, mamma?» Hun kunne si «unnskyld» like etterpå, men hun mente det ikke, og verre enda, hun visste at mamma ikke brydde seg.

Hvis pappa var i nærheten, kunne han, aldeles stillferdig, for eksempel, si at reguleringstannlegen hadde gjort en fin jobb. Da så Kristine på sin pappa og syntes han var dum.

År senere, da Kristine satt på soren-skriverkontoret og allerede så de første grå hårene skyve seg inn blant det mørke, og mamma og pappa hadde gått fra hverandre og pappa for lengst var pensjonist, spurte Kristine pappa

om hvorfor han ikke hadde stått på sitt og latt henne beholde den skjeve side-tannen. Hun hadde invitert pappa til middag i den vesle leiligheten sin.

Samtidig som pappa løftet blikket i fortvilelse over hva han skulle svare, så han fotografiet, hengt midt på veggen, av Suzanne Brøgger, et utklipp fra Dagbladets lørdagsnummer. Det var som om han et øyeblikk satt i stuen og så på TV sammen med Brit Maria.

«Jeg tror jeg kanskje forstår hva du mener,» sa han.

Kristine kysset tuppen på pekefingeren sin og plasserte den samme tuppen, tvers over bordet, på kinnet til sin pappa: «Det er så meget som gjør valg vanskelige,» sa hun stille, «og det meste kan aldri gjøres om.» Hun smilte

forsiktig, og så på farens furete ansikt, de trette øynene og de slitte restene av fargeløst hår.

Pappa så sin datter inn i øynene, og merket på samme tid de tette, små rynkene rundt disse øynene, som han alltid hadde vært så glad i, og rundt lepene, som var så alt for rødt sminket.

«Du er fortsatt for ung til å la erindringene bestemme over livet ditt,» sa pappa stille. Så kysset han pekefinger-tuppen sin og førte den bort på kinnet til Kristine.

Begge visste at det var en vemodig vennlighet, at alt sammen, dagene og årene, hadde vært så meget øyeblikkeligere enn de kunne fatte. Men hun smilte med øynene mot sin gamle far, som bøyde hodet og begynte å spise.